BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3–3

Nr. 388. Wilno, dn. 13 lutego ~~1930 roku.~~ 1931 r.

T r e ś ć n u m e r u:

----oooo0oooo----

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

"L i e t u v o s A i d a s" o z e s z ł o r o c z n y c h u r o d z a j a c h n a L i t w i e . "Lietuvos A i d a s" z 9.II.1931 r.Artykuł p.t."Ostateczne dane"o zeszłorocznych urodzajach na Litwie".Streszczenie:

Według ostatecznyc danych Centralnego Biura Statystycznego urodzaje na Litwie przedstawiały się na Litwie w roku ubiegłym jak następuje: żyto zasiane w roku ub. na przestrzeni 484 tys.ha przyniosło plonów w wysokości 639 tys.525 tonn. W porównaniu z urodzajem z 1929 r. plony wyniosła o 80 tys.tonn więcej. Przeciętnie zebrano żyta z jednego ha 26,5 cent., podczas gdy w 1929 r. 24,8 cent. Żyto najlepiej urodziło na obszarze Kłajpedy i w powiatach: kretyngowskim, możejskim i szakiowskim, zaś najgorzej w powiatach:trockim jeziorowskim, olickim i sejneńskim. Maksimum zbiorów wyraziło się cyfrą 36,4 cent. z jednego ha, zaś minimum 20,7 cent.

Urodzaj pszenicy zasianej na obszarze 213 tys.ha, wyraził się ogólną cyfrą 308.800 tonn, czyli o 54.600 tonn więcej niż w 29 r. Najlepiej urodzaj psz nicy wypadł w powiecie wyłkowyskim a mianowicie 43,2 centnara z jednego ha.Pozatem wypadł dobrze urodzaj na obszarze Kłajpedy w powiecie możejskim i poniewieskim. Najgorzej natomiast w powiatach trockim taurogskim i rakiskim.

Urodzaj jęczmienia zasianego na ~~kn~~ obszarze 214 ha, wyraził się ogólną cyfrą 236.960 tonn, czyli o 30,500 tonn mniej niż w 1929 r. Przeciętnie urodzaj jęczmienia wynosił 22,1 cent z jednego ha. Najlepszy urodzaj okazał się na obszarze Kłajpedy i w powiatach wyłkowyskim i marjampolskim /35,4 cent. z jednego ha./; najgorszy zaś urodzaj wypadł w powiatach poniewieskim, kiejdańskim, birżańskim i trockim /17,6 cent. z jednego ha/.

Urodzaj grochu zasianego na obszarze 65 tys.900 ha wyraził się cyfrą 68.800 tonn, czyli o 2.000 tonn więcej, niż w 1929 r. Nogół na terenie całej Litwy urodzaj zbóż jadalnych wyraził się cyfrą 1.253.555 tonn, czyli o 105 tysięcy tonn więcej, niż 1929 r.

Urodzaj owsa wyraził się cyfrą 390.030 tonn, czyli o 48.800 mniej niż w roku 1929. Najlepiej wypadł urodzaj na obszarze Kłajpedy i w powiatach szakiowskim i wyłkowyskim, najgorzej zaś w powiatach uciańskim i kiejdańskim.

Mieszanka zasiana w roku ubiegły na obszarze 106.500ha urodzaj wyrażał się cyfrą 132.280 tonn, czyli o 3,5 tys.tonn więcej, niż w 1929 r.Najlepiej urodzaj wypadł w powiatach wyłkowyskim, marjampolskim,rakiskim oraz na obszarze Kłajpedy, najgorzej zaś w powiatach kiejdańskim i kowieńskim.

Urodzaj wyki, zasianej na obszarze 38.500 ha, wyniósł 40.310 tonn, czyli o 3.600 ton więcej, niż w 1929 r.Najlepiej wypadł urodzaj na obszarze Kłajpedy oraz w powiatach kretyngowskim, wiłkomierskim i wyłkowyskim, najgorzej zaś w powiatach telszewskim i uciańskim.

Ogółem urodzaj zbóż stosowanych jako pokarm dla bydła wyraził się cyfrą 562.520 tonn, czyli o 42.000tonn mniej, niż w 29r.

Urodzaj kartofli, zasadzonych na przestrzeni 163.200 ha wyraził się cafrą 1.888.895 tonn, czyli o 36.000 woęcej, niż w 29 r. Najlepiej wypadł urodzaj na obszarze Kłajpedy i w powiatach wyłkowyskim i rakiskim, najgorzej zaś w powiatach kiejdańskim i kowieńskim.

Urodzaj buraków zasianych na obszarze 65.500 ha, wyraził się cafrą 1.136.840 tonn, czyli o 98.000 ton więcej, niż w 29 r.

Urodzaj lnu wyraził się na przestrzeni 83.000 ha, cyfrą 38.910 tonn czyli o 4.700 tonn mniej, niż w 1929 r. i cyfrą 29.155 tonn przędzy, czyli o 4.900 tonn więcej niż w 1929 r.

Urodzaj ~~xxx~~ koniczyny wyraził się cyfrą 1.609.745 tonn na przestrzeni 368.400 ha, to znaczy cyfrą o 32.700 tonn wyższą niż w 29 r. Inne rośliny pastewne: 53.285 tonn /o 16.000 więcej ton niż w 29/; siano: 1.658.075 tonn /o 174.000 tonn więcej, niż w 1929 r.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o młodzieży litewskiej, jako narzędziu w polityce chrześćjańskiej demokracji.

W związku z wiadomością, jaką podał "Rytas" o głodówce wśród uwięzionych studentów atejtininków, "Liet.Aidas" w n.33 zamieszcza artykuł, zawierający uwagi następujące:

W wiadomości, podanej przez "Rytas", powiedziano, iż studenci głodują na znak protestu przeciwko niesłusznemu i bezprawnemu ich aresttowaniu. Sam fakt urządzenia głodówki jest wątpliwy, kwestję zaś słuszności i prawności aresztowania wyjaśnia dostatecznie ustawa z r. 1926, zabraniająca urządzanią demonstracyj bez zezwolenia władz policyjnych. Ustawa ta, podobnie jak wszystkie inne obowiązuje wszystkich bez wyjątku i każdy, kto ją przekroczy bez względu na przekonania jego, będzie ukarany. Stronnictwo "Rytasa" czyni wszelkie usiłowania w celu sprowokowania represji przeciwko duchowieństwu i młodzieży, nastrajając ~~ich~~ za ich pośrednictwem społeczeństwo przeciwko obecnemu rządowi. Lecz ten chytry zamysł się nie uda, gdyż wiadomo powszechnie, iż nie jest to walka o wzniosłą ideę, lecz o zagarnięcie władzy. W tym celu są rozgłaszane wiadomości o prześladowaniu Kościoła i młodzieży katolickiej, w tym celu jest prowadzona wśród studentów agitacja, popychająca ich do przekraczania ustaw i zakazów, a gdy zostaną za to ukarani, podawane są wiadomości o ich głodówce.

Należałoby się jednak zastanowić nad krzywdą, jaka się wyrządza młodzieży, odrywając ją od nauki i podżegając do wykroczeń przeciwko obowiązującym ustawom, przeciwko rządowi państwa. Podobna taktyka powoduje anarchję w chwili, gdy tak wiele się mówi o konieczności wewnętrznej konsolidacji i wzmocnienia państwa, bez czego niepodobna odzyskać Wilna, ani bronić się przed licznemi niebezpieczeństwami.

Jesteśmy przekonani, iż taką szkodliwą, zgubną dla naszego narodu taktykę potępią wszyscy, komu zależy na wolności i pomyślności narodu.

"Lietuvos Aidas" o zaniedbywaniu języka litewskiego wśród Litwinów.

"Lietuvos Aidas" Nr.32 z dn.9.II.1931 r.Artykuł p.t."W ważnej sprawie". Streszczenie:

Już w 1599 roku kanonik Mikołaj Dauksza pisał, że wszyscy wybitniejsi Litwini na wyścigi starają się uczyć się języka polskiego z zaniedbaniem własnego rodowitego języka.

Litwini jak z powyższego wynika, są zbyt skłonni do zaniedbywania własnych obyczajów i własnej mowy. Tem się też tłumaczy, że polonizacja Litwy posunęła się tak daleko, że Polacy siędzą dziś Litwinom na karku, że na obszarze Litwy nieokupowanej znazduje się aż 65 tysięcy Polaków, a w rzeczywistości spolszczonych Litwinów, że istnieje kwestja wileńska i t.d.

Po tak bolesnych doświadczeniach, mogliby już wreszcze Litwini wyzbyć się tej tradycyjnej swej wady. Tymczasem po dziś dzień daje się zauważyć używanie języków obcych w nawskroś litewskich rodzinach i to bez żadnej potrzeby. W normalnych warunkach, w innym jakimś kraju nie byłoby to może szkodliwe. Jednakże na Litwie gdzie

od kilkuset lat, lud narażony był na polonizację, a potem narażony na rusyfikację, która wynarodowiła spory zastęp inteligencji i ludu litewskiego, nie jst to rzęczą pożądaną. Dwory i miasta niemal całkowicię się wynarodowiły, w większości wypadków uległy polonizacji, zaś obszarnicy litewscy wyrzekli się swego nrodu i łoczączyli się z wrogami.

Po odzyskaniu niepodległości przez Litwę, rozpoczął się p proces odwrotny i wynarodowiony element zaczął powracać do swego narod i swej mowy. Jednakże proces ten odbywa się zbyt wolno. Sami Litiwini częstokroć nie starają się zapewnić należnego miejsca swej narodowośc i językowi.

Oprócz elementu wynarodowionego istnieją na Litwie inne narodowości jak np.Żydzi, z których większość języka litewskiego nie znała. Żydzi używali przeważnie języka własnego, a w stosunkach z innemi narodowościami języka rosyjskiego. Żadnych zarzutów co do tego Żydom robić nie można. Byli oni zawsze i są lojalnymi Znajomoś obcych języków jest niewątpliwie rzęczą pożądaną, zwłaszcza znajomość tych języków, które są używan w całym świecie. Jednakże język państwowy winien być zawsze na pierwszem miejscu.

U s t a w a o s a m o r z ą d a c h m i e j s k i c h. Jak podaje "Liet.Aidas" projekt Ustawy o samorządach miejskich zostanie przekazany d rozważenia Gabinetowi Ministrów jeszcze w bieżącym miesiącu.

N o w y m e m o r j a ł l u d o w c ó w. Centralny komitet Ludowców opracowuje obecnie nowy memorjał, który przedstawiony będzie rządowi.

O b j ę c i e b u d o w y c u k r o w n i p r z e z C z e c h ó w Ostatnio odbyły się przetargi na budowę gmachu cukrowni w Kwieciszkach w pobliżu Marjampola. W przetargach wzięło udział kilka firm miejscowych i zagranicznych. W wyniku przetargów budowę fabryki objęła czeska firma "Brak", podejmując się wykonać prace za 1 milj.700 tys.lt., czyli o 500 tys.lt.taniej od firm miejscowych. Jak wiadomo, instalację wewnętrzną fabryki również objęła czeska firma "Szkoda". Gmach fabryki powinien być wykończony z końcem września, w połowie październiika zamierza się już ją uruchomić.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o p r z y j ę c i u p r o f. B i r ż y s z k i p r z e z L i t w i n ó w a m e r y k a ń s k i c h. "Lietuvos Žinios" zamieszcza opis przyjęcia, jakiego doznał ze strony różnych ugrupowań litewskich w Ameryce prof.M.Birżyszka, który jak wiadomo udał się do Stanów Zjednoczonych, w celu propagowania idei odzyskania Wilna. Według "Lietuvos Zinios" spotkano profesora na początku nieufnie, gdyż podejrzewano go o występowanie z ramienia rządu. Gdy jednak poddany szczegółowej indagacji, wyparł się wszystkich partyj, a nadto zamieszkał w domu noclegowym księży, stronnictwo klerykalne nabrało doń zaufania i aprobowało jego misję.

Narodowcy oraz "Sandara" przyjmą prof.Birżyszkę zapewne serdecznie, z tem jednak, iż ich zdaniem, Związek Odzyskania Wilna powinien zmienić dotychczasową taktykę pobrzękiwania orężem, a natomiast rozwinąć jaknajszerszą działalność na terenie samej Wileńszczyzny: wspierać tamtejszych Litwinów w ich niedostatku i nędzy, zasilać litewskie szkoły, a szczególnie t-wa kulturalne, wszelkiemi środkami rozpowszechniać prasę litewską, nawiązywać przyjazne stosunki z wileńskimi Polakami, Białorusinami i Żydami, słowem uspasabiać ludność tamtejszą przychylnie do Litwy.

Działalność Związku Odzyskania Wilna należy udoskonalić, by mógł on wykonać chociażby małą cząstkę tego zadania, jak np.Ukraińcy w Galicji i w Sowieckiej Rosji.

Stronnictwa postępowe amerykańskich Litwinów wszędzie gotują prof.Birżyszce serdeczne przyjęcie, organizując w tym celu komitety w Bostonie, Pittsburgu, Clevelandzie i in.